

מרכז המידע למוזיזעין ולטרור
המרכז למורשת המוזיזעין (מל"מ)

18 במרץ 2010

הפיכת שהיזים למודל לחיקוי: פתח חנך באלבירה באופן בלתי רשמי כיכר על שמה של דלאל אלמע'רבי, מחבלת מפתח, שהשתתפה בפיגוע הדמים בכביש החוף (1978)

טקס חנוכת הכיכר על-שם דלאל אלמע'רבי באלבירה. בראש המשתתפים (במרכז לבוש בחליפה בהירה) תופיק טיראוי, מבכירי הפתח (11 מרץ) (המקור: אלקדס, 12 במרץ)

כללי

1. לפני כשלושה חודשים הודיעה הרשות הפלסטינית כי ב-11 במרץ 2010 יתקיים טקס רשמי מטעמה לחנוכת כיכר, שתקרא על שמה של המחבלת דלאל אלמע'רבי בשכונת אם אלשראא'ט באלבירה, סמוך למשרדי ההכונה הפוליטית. דלאל אלמע'רבי הינה אחת מחברות החוליה, שביצעה את פיגוע הדמים בכביש החוף במרץ 1978 (פירוט ראו נספח). מאז הפיגוע, בו נהרגו 37 ישראלים ונפצעו 71, הפכה דלאל אלמע'רבי למעין גיבורה לאומית, אשר פועלה הועלה על נס ע"י יאסר ערפאת וזכרה מונצח ע"י הרשות הפלסטינית.

2. **זמן קצר לפני מועד קיום הטקס הודיעה הרשות כי החליטה, שלא לקיים את הטקס בשל "סיבות טכניות"**. בעיריית אלבירה מסרו כי הדחייה היא בשל לחצים שהופעלו על הרשות הפלסטינית מצד ישראל (רויטרס, 10 במרץ). מנגד, דוברים ברשות מיהרו להדגיש שאף כוח בעולם לא יצליח למנוע מהם להתגאות בהיסטוריה שלהם.

3. **למרות ההודעה על הדחייה, שלהערכתנו באה לרצות את האמריקאים על רקע ביקורו של סגן הנשיא בידן, התקיים ביום המיועד טקס בכיכר, אם כי לא רשמי**. ב-11 במרץ, במועד המתוכנן לקיום הטקס, הגיעו עשרות צעירים פלסטינים לכיכר על מנת לציין את חנוכתה. במקום נכחו גם בכירים מפתח ביניהם **תופיק טיראוי, חבר הוועדה המרכזית של פתח, מצטפא אבו רביע, בכיר פתח מראמאללה, ג'מאל חויל, חבר המועצה המחוקקת מטעם פתח**. המשתתפים הציבו הכיכר תמונה גדולה של המחבלת.

4. גם כלי התקשורת הפלסטינים הרשמיים ציינו את האירוע והקדישו מספר מאמרים ותוכניות, שהדגישו את חשיבותה ופועלה של דלאל אלמע'רבי:

א. ב-11 במרץ **שידרה הטלוויזיה הפלסטינית תוכנית לזכרה של דלאל אלמע'רבי בה הוצגה מורשתה**. כמו כן הופיעה בתוכנית אחותה, ראשידה (המשמשת כקצינה בכוחות הביטחון של הרשות הפלסטינית), שאמרה כי "זהו יום של גאווה וניצחון לעם הפלסטיני ויום של כאב לציונים" והשמיעה קריאה לקהל להתאסף בכיכר (ממר"י, 17 במרץ, 2010).

ב. **באלחיאית אלג'ידידה**, תהה עאדל עבד אלרחמן, מדוע לישראל מותר להנציח את אנשיה ואילו לרשות הפלסטינית היא אינה מתירה לעשות כן (אלחיאית אלג'ידידה, 14 במרץ, 2010).

ג. **העיתון אלאימ פרסם מספר מאמרים וטורים אודותיה**. במאמר מאת מחמד עבד אלחמיד הציג הכותב את דלאל אלמע'רבי כ"לוחמת חופש". בטור, שנכתב ע"י רג'א רנתיסי נאמר, כי אם הייתה חוזרת עתה דלאל אלמע'רבי לחיים היא בוודאי לא הייתה מרוצה ממה שהייתה רואה (אלאימ, 14 במרץ).

5. **במקביל, פרסם ממשל חמאס גילוי דעת בו הודיע על החלטתו לקרוא שני ככרות ראשיות בעיר עזה על שם שהידיות**: האחת על שם דלאל אלמע'רבי והשנייה על שם רים אלריאשי, מחבלת מתאבדת של חמאס (ב-14 בינואר 2004, פוצצה עצמה רים אלריאשי בטרמינל מעבר הפועלים באזור התעשייה ארז. בפיגוע נהרגו שלושה חיילים ואזרח ונפצעו 10 נוספים). לדברי ההודעה ההחלטה נפלה מתוך אמונה של הממשל "בהיסטוריה המכובדת של ההתנגדות ופלגיה" וכותרסה נגד אבו מאזן שביטל את טקס חנוכת הכיכר באלבירה בעקבות לחצים של ישראל (Palestine-info, 18 במרץ 2010).

הפיכת דלאל אלמע'רבי למודל לחיקוי

6. דלאל אלמע'רבי הפכה מעין "גיבורה לאומית" בציבור הפלסטיני עוד מימיו של יאסר ערפאת, אשר העלה את פועלה על נס. היא מונצחת באופנים רבים על ידי הרשות הפלסטינית בשם של בתי ספר (לדוגמא בית הספר לבנות בחברון), מרכז מחשבים, קייטנות קיץ, טורניר ספורט ועוד. בעזה הועלתה לכבודה הצגה ונקראו רחוב וקבוצת כדורגל על שמה.

7. פעילות זו הינה חלק ממדיניות חמאס ברצועת עזה והרשות הפלסטינית וביהודה ושומרון, במסגרתה מונצחים בדרכים שונות ומגוונות מנהיגים ופעילים, שנטלו חלק במאבק נגד ישראל, גם אם המדובר בראשי ארגוני טרור או בפעילים שהיו מעורבים בפיגועים קטלניים בהם נהרגו אזרחים ישראלים. מורשת זאת, המטופחת ע"י הפלסטינים, לא רק שהופכת פעילי טרור למודל לחיקוי של בני נוער (והציבור כולו) אלא אף מעניקה לגיטימציה לפעילות הטרור בעבר (ובעתיד) נגד ישראל. בהקשר זה יצויין כי בעוד שברצועת עזה מקיימת חמאס פעילות הסתה נמרצת, הרשות הפלסטינית פועלת בשנים האחרונות לצמצום סממני ההסתה המובהקים, אולם אינה נאבקת ולעיתים אף מעודדת תופעות של פולחן שהידים.

8. כך למשל:

א. בדצמבר 2009 קיימה וועדת ההכוונה הפוליטית והלאומית של פתח בחסות אבו מאזן טקס לציון יום הולדתה החמישים של דלאל אלמע'רבי. בטקס נכחו בכירים בפתח וברשות הפלסטינית, אשר הדגישו בנאוניהם את היותה סמל למאבק. כמו כן הופיעה תהלוכת ילדים. על כרזת ענק שנתלתה לכבוד הטקס הופיעה תמונתה של דלאל אלמע'רבי ותחתיה הכיתוב: "תחת חסות כבוד הנשיא מחמוד עבאס" (סוכנות ופא, 29 בדצמבר 2009). זאת ועוד, בנאום שנשא אבו מאזן, יו"ר הרשות הפלסטינית, בכינוס המועצה המחוקקת (16 בינואר, 2010) אישר כי הרשות פלסטינית היא העומדת מאחורי ההחלטה לבנות כיכר על שם דלאל (ופא 17 בינואר, 2010).

טקס לציון יום הולדתה של דלאל אלמע'רבי שקיימה ועדת ההכוונה הפוליטית והלאומית של פתח (סוכנות ופא, 16 בינואר, 2010)

תהלוכת ילדים בטקס יום ההולדת
(באדיבות Palestinian Media Watch)

כרזה לטקס יום הולדתה החמישים של
המחבלת דלאל אלמע'רבי. הטקס התקיים
בחסות אבו מאזן (באדיבות Palestinian
Media Watch)

ב. ב-20 בינואר 2010 התקיימה תערוכת תמונות של "שהידים של המהפכה הפלסטינית והתנועה הלאומית" בבית הספר פרנדס בראמאללה. בתערוכה הוצגו, בין היתר, תמונות של שיח' אחמד יאסין (מי שהיה מנהיג חמאס), ד"ר פתחי שקאקי (מי שהיה מנהיג הג'האד האסלאמי בפלסטין), אבו עלי מצטפא (מזכ"ל החזית העממית לשחרור פלסטין) אבו ג'האד (ממנהיגי פתח) ודלאל אלמע'רבי. טקס הפתיחה של התערוכה נערך במעמד מאג'דה אלמצרי, שרת הרווחה ועיסא קראקע, שר האסירים של הרשות הפלסטינית. בטקס שיבחה שרת הרווחה את תלמידי בית הספר על פועלם להנצחת השהידים של התנועה הלאומית הפלסטינית ואף שיתפה את התלמידים בסיפורים אודות קשריה האישיים עם שהידים.

שרת הרווחה ברשות חונכת את תערוכת
תמונות השהידים בראמאללה (אלאיאם, 20 ינואר, 2010).

ג. לאחרונה נמסר כי עיסא קראקע¹, שר האסירים הפלסטיני יזם פעילות לקריאת רחובות בערים הפלסטיניות על שמם של אסירים, המואשמים ברצח ישראליים המרצים תקופות מאסר של למעלה מ-20 שנים. יצוין, כי פעילות זו אינה זוכה לגיבוי הממשלה הפלסטינית ואף מעוררת התנגדות בקרב מספר ראשי ערים ביהודה ושומרון, שחלקם אף הודיעו כי אין בכוונתם לשנות את שמות הרחובות בערים.

---

¹ אותו עיסא קראקע, השר לענייני אסירים, מפרסם באופן קבוע טור בענייני האסירים בסוכנות הידיעות מען. טור זה רווי דימויי שטנה ודמוניזציה כלפי ישראל בהקשרי האסירים. כך למשל, האשים בטורו מ-14 בפברואר, 2010 רופאים ישראליים בהמתה מכוונת ושיטתית של אסירים.

נספח

פיגוע הדמים בכביש החוף

9. **פיגוע כביש החוף אירע ב-11 במרץ 1978 על ידי חולית מחבלים מפתח.** ביום שבת 11 במרץ בשעות הבוקר נחתה בחוף מעגן מיכאל חוליה המונה 11 מחבלים, שהגיעו למקום בדרך הים בסירות גומי. החוליה פגשה בחוף את צלמת הטבע גייל רובין, שעסקה בצילומים בשמורת הטבע, ורצחו אותה. משם הם המשיכו לעבר כביש החוף, שני מחבלים עצרו מונית והחלו לנסוע לכיוון תל אביב. **יתר המחבלים עצרו אוטובוס מטיילים שהיה בדרכו לחיפה. המחבלים עצרו את האוטובוס התפרצו פנימה ודרשו מהנהג לנסוע לכיוון תל אביב.** במהלך הנסיעה ירו המחבלים מחלונות האוטובוס לעבר מכוניות חולפות. מהירי נהרגו ארבעה אנשים.

10. סמוך לחדרה חברו המחבלים שבאוטובוס לשני המחבלים במונית, העלו את כל נוסעי המונית לאוטובוס, והמשיכו לנסוע דרומה. בדרך עצרו אוטובוס נוסף והעלו את כל נוסעיו לאוטובוס המטיילים. ניסיונות המשטרה לעצור את האוטובוס עלו בתוהו. לבסוף, מעט צפונית לצומת גלילות, ירו השוטרים בגלגלי האוטובוס והוא נעצר. בין המחבלים לבין כוחות המשטרה התפתח קרב יריות. **לבסוף פוצצו המחבלים את האוטובוס על נוסעיו. רוב נוסעי האוטובוס נהרגו.**

11. **בפיגוע נרצחו 37 איש ונפצעו 71.** בתגובה לפיגוע יצאה ישראל למבצע ליטאני בדרום לבנון.

12. **דמותה של דלאל אלמע'רבי, אחת מחברות החוליה, טופחה כגיבורה לאומית בציבור הפלסטיני.** הפלסטינים קיוו כי גופתה תוחזר במסגרת עסקת חילופי השבויים של אלדד רגב ואודי גולדווסר ב-16 ביולי 2008. עם סיום בדיקת הדנ"א של שרידי הגופות שהגיעו מישראל בעקבות העסקה התברר כי דלאל אלמע'רבי אינה ביניהן.